

SVERIGES TORVSTRØEKSPORT 1909

UTDRAG AV «TORFTJÄNSTEMÄNNENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1909»
AV SVERIGES FÖRSTE TORVINGENIÖR E. WALLGREN.

TORVSTRØEKSPORT til England hadde ifølge konsulent *F. Bagges* indberetning været mulig for de svenske torvstrøfabrikanter, hvis de i begyndelsen av 1909 hadde været forberedt paa at eksportere betydelige mængder torvstrø. Vinteren var nemlig det aar saa streng, at kanalerne i Holland var frostlagt. Da det er paa disse kanaler, at Hollands torvstrøeksport foregaar, blev Sveriges største konkurrent i England utestengt. Denne gunstige leilighet benyttet de svenske eksportører imidlertid saaledes, at de i England underbød hverandre til rent ruinerende priser. Til og med en saa lav pris som 18 sh. pr. ton i engelsk havn kunde forekomme. Dertil kom, at en stor del av det fra Sverige eksporterte torvstrø var meget vandholdig og daarlig presset, hvorved det ellers saa udmerkede svenske torvstrø i høi grad mistet sin anseelse i England.

Da nu de store jernbane-, omnibus- og transportselskaper i England er de egentlige kjøpere av torvstrø, og disse selskapers hesteantal stadig reduceres ved at motordrift mer og mer indføres, saa blir ogsaa efterspørslen efter torvstrø mindre. Gaardbrukerne anvender næsten udelukkende halm som strømiddel, og at bibringe dem forstaaelsen av torvstrøets fordeler gaar meget langsomt. Da nu hertil kommer at jernbanelagringen fra Sveriges største og bedste torvstrøfabrikker til den eneste svenske eksporthavn, som har direkte og regelmæssig forbindelse med England, nemlig Göteborg, er meget høi, saa var utsigterne for torvstrøeksporten i 1909 ikke meget lyse.

Sveriges største fabrikk for salg av torvstrø, nemlig Ryholm, som paa Göta Kanal frakter eksporttorvstrøet til Göteborg, har i 1909 avsluttet kontrakt med England paa 10 aars leveranse og likesom et par andre fabrikker anskaffet særskilte s. k. eksportpresser, hvorved ballernes vekt og sammenhold betydelig økes.

Følgende sammenstilling av den gjennomsnittlige produktionspris m. m. i 1909 for normalballer og s. k. eksportballer kan muligens være av interesse for at belyse nødvendigheten av at bruke særskilt haardt pressede baller for eksport. Man regner, at 1 m.³ strøtorv fra myren gjennomsnittlig gir 84 kg. god lufttørket torv, at 1 normalballe paa 0,38 m.³ av saadan torv gjennomsnittlig veier 70 kg. og 1 like stor eksportballe 120 kg., samt at hver m.³ fra myren saaledes gir materiale til 1,2 normalballe eller 0,7 eksportballe:

	Ved almindelig torvstrøfabrik		Ved eksport-torvstrøfabrik	
	øre pr. m. ³ fra myren	øre pr. normalballe	øre pr. m. ³ fra myren	øre pr. eksportballe
Torvens stikning og utlægning	15,5	13,0	15,5	22,2
» reisning og stabling	5,5	4,6	5,5	7,9
» indbjergning i hus	8,0	6,7	8,0	11,4
» transport til fabrik	8,0	6,7	5,0	7,0
Rivning, sigtning og presning	9,6	8,0	5,6	8,0
Emballage	12,0	10,0	9,1	13,0
Maskindriftsomkostninger, (maskinist, reparationer, brændsel, olje m. m.)	10,8	9,0	7,0	10,0
Lastning i jernbanevogn (dampskib) ved fabrik	2,4	2,0	1,7	2,5
Administration	7,2	6,0	5,6	8,0
Renter, vedlikehold, amortisation	21,6	18,0	21,0	30,0
Tilsammen	100,6	84,0	84,0	120,0

	<i>pr. ton torvstrø i normalballe</i>	<i>pr. ton torvstrø i eksportballe</i>
Dette blir	kr. 12,00	kr. 10,00
Omlastningsomkostninger i Göteborg	» 0,70	» 0,70
Sjøfragt, Göteborg—London, 8 sh.	» 7,20	» 7,20
Salgs- og assuranceomkostninger 1 sh.	» 0,90	» 0,90
Tilsammen kr. pr. ton	kr. 20,80	kr. 18,80
Erholdes 24 sh. cif. London	» 21,60	» 21,60
Gjenstaar for fragt til Göteborg	kr. 0,80	kr. 2,80

Ovenstaaende kr. 0,80 og kr. 2,80 pr. ton torvstrø i henholdsvis normalballe og eksportballe blir altsaa igjen til fabrikgjevnst og til indenlandsfragt for torvstrøet, hvis der erholdes 24 sh. pr. ton cif. London. Erholdes der 23 sh. pr. ton, blir der intet overskud ved normalballer tilvirkingen ifølge ovenstaaende gjennemsnittskalkyle. Normalballens tilvirkningsomkostninger er her gaat op til 84 øre ved fabriken. Til sammenligning kan nævnes, at tilvirkningsomkostningene pr. balle ved fabrikk i 1909 gjennemsnittlig var 83 øre ved 37 torvstrøfabrikker i Jönköpings, Skaraborgs, Örebro og Värmlands len.